

Persepsi Ibu Bapa Pelajar Terhadap Rancangan Makanan Tambahan (Rmt) Di Sekolah Kebangsaan.

Ahmad Puhad Bin Alim & Nor Izwani Binti Daud
Fakulti Pendidikan
Universiti Teknologi Malaysia

Abstrak: Kajian ini dilakukan untuk melihat persepsi ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT). Sekolah yang terlibat dengan program RMT dalam kajian ini ialah Sekolah Kebangsaan Seri Perlis. Seramai 37 orang ibu bapa pelajar yang terlibat dalam kajian ini. Proses penyelidikan kajian ini menggunakan soal selidik yang mengandungi 37 item soalan sebagai instrumen kajian. Borang soal selidik tersebut terbahagi kepada 4 bahagian iaitu bahagian A yang berkaitan dengan latar belakang responden dan juga bahagian B,C dan D yang mengandungi item-item berkaitan persoalan kajian. Data-data yang diperolehi menerusi kajian ini dianalisis menggunakan perisian “*Statistical Packages For Social Sciences*” (SPSS) 13.0 for windows. Data yang diperolehi dianalisis secara deskriptif menggunakan kaedah kekerapan, peratusan dan min. Nilai kebolehpercayaan alat kajian adalah $\alpha = 0.918$. Secara keseluruhannya, hasil kajian menunjukkan persepsi ibu bapa pelajar terhadap RMT bagi aspek yang dikaji adalah tinggi iaitu dengan min 4.02. Didapati majoriti ibu bapa pelajar bersetuju supaya program RMT diteruskan perlaksanaannya pada masa hadapan.

Abstract: This study is conducted to determine the perception of School Food Programmes (SFP) among parents. The school that involves with SFP in this research is Sekolah Kebangsaan Seri Perlis. A set of questionnaires consists of 37 items as a part of instrument for this study which of questionnaires were distributed to 37 respondent. The questionnaires are further divided into four part. Part A is to seek respondents background. While B, C and D contain questions on research by the used of likert scales. The accumulated data are analyzed by using Statistical Package for Social Science (SPSS) for Windows version 13.0. The data which have been collected is further analyzed in descriptive form and the expression of frequency, percentage and min were calculated. Realibility value of the instrument was $\alpha = 0.918$. As the whole, the perception of SFP among parents was at high level with mean of response 4.02. This study also showed that majority of the parents seems to agree to the implementation of SFP in the future.

Katakunci: persepsi ibu bapa, Rancangan Makanan Tambahan (RMT)

Pengenalan

Rancangan Makanan Tambahan (RMT) yang sedang dilaksanakan di sekolah-sekolah rendah di seluruh Malaysia pada hari ini merupakan salah satu usaha murni pihak Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) dalam membantu meningkatkan taraf pemakanan dan kesihatan pelajar-pelajar sekolah rendah. Rancangan ini bertujuan untuk memberi makanan percuma kepada pelajar-pelajar sekolah rendah terutamanya dari luar bandar dan dari golongan berpendapatan rendah secara imbuhan. Rancangan ini buat sementara waktu adalah untuk memperbaiki taraf pemakanan dan kesihatan mereka sebagai satu usaha yang selaras dengan Dasar Pembangunan Negara. Menurut Aziz Ibrahim (1997) dalam Buletin Institut Penyelidikan Perubatan (IMR), rancangan ini sebenarnya tidak bermaksud untuk mengambil alih tugas ibu bapa dalam member makanan kepada anak-anak mereka tetapi ianya adalah sekadar membekalkan 25% hingga 33% daripada keperluan kalori harian kanak-kanak tersebut (<http://ilmusvr.imr.gov.my> 20 Ogos 2007).

Penyataan Masalah

Sekolah seharusnya selamat untuk pertumbuhan dan perkembangan pelajar. Persekitaran sekolah yang selamat dan selesa dapat menjana proses Pengajaran dan Pembelajaran (P&P) yang berkesan. Isu keracunan makanan yang serius berlaku kebelakangan ini turut melibatkan pelajar sekolah yang mengikuti program Rancangan Makanan Tambahan (RMT). Keadaan yang berlaku ini akan menimbulkan pelbagai tanggapan dan kebimbangan terutamanya pihak ibu bapa pelajar. Ibu bapa yang prihatin tentu bertanya-tanya apakah kesudahannya bagi permasalahan yang berlaku. Sehubungan daripada pernyataan-pernyataan tersebut, maka kajian deskriptif ini diketengahkan untuk melihat apakah persepsi ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT) di sekolah. Di samping itu, kajian ini akan mengkaji tentang pengetahuan dan penerimaan ibu bapa pelajar terhadap rancangan tersebut.

Objektif Kajian

Beberapa objektif kajian telah digariskan bagi melicinkan pelaksanaan kajian iaitu:

- i. Untuk mengenalpasti pengetahuan ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT).
- ii. Untuk mengenalpasti persepsi ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan(RMT).
- iii. Untuk mengenalpasti penerimaan ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan(RMT).

Kepentingan Kajian

Kajian yang dijalankan ini mempunyai beberapa kepentingan yang dirasakan perlu bagi menyumbang kepada pihak-pihak tertentu. Data, maklumat, respon serta hasil rumusan kajian ini diharap dapat membantu sedikit sebanyak pihak-pihak yang berkaitan dalam usaha mereka menjayakan matlamat dan objektif masing-masing. Antara kepentingan kajian ini adalah:

- i. Memberi sedikit informasi kepada ibu bapa pelajar dan mengetahui persepsi sebenar ibu bapa pelajar tentang Rancangan Makanan Tambahan (RMT).
- ii. Pihak sekolah dapat memberi perhatian serius dan mengambil langkah-langkah tegas dalam mengawal dan mencegah kejadian keracunan makanan di sekolahsekolah.
- iii. Membantu Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) bagi mengadakan tindakan susulan dan merangka strategi yang efektif bagi memantapkan lagi Rancangan Makanan Tambahan (RMT) agar program ini benar-benar membantu murid dan bukannya menimbulkan masalah serta bebanan.

Batasan Kajian

Kajian ini dijalankan di Sekolah Kebangsaan Seri Perlis, Kangar Perlis. Kajian ini terhad kepada ibu bapa pelajar tahun satu hingga tahun lima sahaja yang mendapat sumbangan Rancangan Makanan Tambahan. Kajian ini tidak melibatkan pelajar tahun enam. Penyelidik tidak digalakkan melibatkan kelas-kelas peperiksaan di dalam penyelidikan. Hal ini disebabkan oleh peringatan yang telah diberikan oleh pihak Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM), Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Pendidikan (BPPDP) kepada mana-mana penyelidik yang ingin menjalankan penyelidikan di institusi di bawah KPM. Salah seorang sahaja yang akan menjawab soal selidik yang diedarkan sama ada ibu atau bapa atau penjaga. Penemuan dan kajian hanya terbatas terhadap populasi kajian yang dikaji. Skop kajian hanya tertumpu kepada persepsi, pengetahuan dan penerimaan ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT).

Kebolehpercayaan data yang dikumpulkan adalah jawapan daripada responden semasa menjawab soal selidik yang diedarkan dan ia juga dipengaruhi oleh peristiwa dan suasana yang terjadi semasa kajian

dijalankan, di mana ia mungkin tidak dapat memberi gambaran sebenar persepsi ibu bapa pelajar yang menerima RMT di sekolah yang lain.

Metodologi

Populasi Kajian dan Sampel Kajian

Populasi kajian ini terdiri daripada ibu bapa pelajar yang mendapat sumbangan Rancangan Makanan Tambahan (RMT) di Sekolah Kebangsaan Seri Perlis. Jumlah keseluruhan populasi ialah seramai 49 orang. Pemilihan sampel diambil daripada ibu bapa pelajar tahun satu hingga tahun lima iaitu seramai 49 orang. Oleh itu, seluruh populasi menjadi sampel dalam kajian ini. Sebanyak 49 set soal selidik diedarkan oleh penyelidik kepada ibu bapa pelajar. Namun, seramai 37 orang ibu bapa sahaja yang memberi respon dan mengembalikan borang soal selidik.

Instrumen Kajian

Instrumen kajian merupakan alat untuk mendapatkan data daripada sampel kajian. Semasa melaksanakan kajian ini, dua jenis data diperlukan dalam proses menyiapkan kajian ini iaitu data primer dan data sekunder.

1 Pengumpulan Data Primer

Soal Selidik

Dalam kajian ini penyelidik telah memilih instrumen kajian yang berbentuk soal selidik. Penyelidik merasakan penggunaan soal selidik menepati sebagai kaedah untuk mendapatkan data kajian disebabkan kaedah ini mudah untuk dikendalikan dan mudah untuk mendapatkan kerjasama responden. Responden bebas memilih jawapan tanpa rasa segan dan bilangan responden yang ramai boleh meningkatkan kebolehpercayaan kajian. Menurut Mohd. Majid Konting (2004: 202), soal selidik merupakan alat ukur yang digunakan dalam penyelidikan pendidikan untuk mendapatkan maklumat berkenaan fakta-fakta, kepercayaan, perasaan, kehendak dan sebagainya.

Menurut Azizi Yahaya *et al.* (2007: 163), pengwujudan dan pengaturan daripada borang soal selidik adalah cara yang berkesan dan berjaya. Soal selidik yang dilakukan dengan betul dan berhati-hati meningkatkan jumlah maklum balas, memudahkan kesimpulan dan analisis data terkumpul. Kebiasaannya, soal selidik mempunyai empat bahagian utama iaitu pengenalan, bahagian demografi, bahagian soalan-soalan umum dan bahagian pernyataan yang spesifik. Set soal selidik yang disediakan oleh penyelidik terdiri daripada empat bahagian iaitu bahagian A, B, C dan D. Pembinaan instrument dibina sendiri oleh penyelidik.

Bahagian A set soal selidik ini berkaitan demografi responden yang mengandungi lapan item untuk mendapatkan data tentang maklumat diri responden. Ia terdiri daripada aspek umur, hubungan responden dengan pelajar, bangsa, tempat tinggal, pekerjaan, pendapatan keluarga dan taraf pendidikan. Dalam tiga bahagian seterusnya, terdapat 37 item soalan. Bahagian ini menumpukan kepada item bagi mendapatkan maklumat untuk mengetahui persepsi ibu bapa pelajar tentang Rancangan Makanan Tambahan (RMT) iaitu menyentuh persoalan berkaitan dengan apakah pengetahuan ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT), apakah persepsi ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT), dan apakah penerimaan ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT).

Pengumpulan data Sekunder

Bagi mendapatkan maklumat-maklumat tertentu, data-data sekunder yang relevan diperlukan bagi menyokong huraian tersebut. Data-data ini diperolehi melalui:

- i. Buku-buku, laporan kajian dan penyelidikan bertulis di Perpustakaan Sultanah Zanariah (PSZ).
- ii. Buku-buku, latihan ilmiah dan kertas kerja di Perpustakaan Tun Seri Lanang, Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM).
- iii. Buku-buku di Perpustakaan al-Ghazali, Institut Latihan Islam Malaysia (ILIM), Bangi.
- iv. Artikel-artikel daripada majalah.
- v. Internet

Kajian Rintis

Sebelum melakukan kajian sebenar ke atas responden, penyelidik terlebih dahulu telah melakukan kajian rintis. Tujuan kajian rintis ini adalah untuk mengetahui kebolehpercayaan dan kesahan item-item soal selidik yang dibina oleh penyelidik. Menurut Sidek Mohd Noah (2002: 62), sesuatu ujian itu dikatakan mempunyai kebolehpercayaan yang tinggi sekiranya skor yang sama diperolehi daripada individu yang sama dengan menjawab ujian yang sama pada masa yang berbeza.

Kajian rintis ini dijalankan di Sekolah Kebangsaan Seri Pulai. Seramai 9 orang ibu bapa pelajar sekolah tersebut yang tidak terlibat dalam kajian sebenar telah dipilih. Sampel kajian rintis ini terdiri daripada ibu bapa pelajar yang mendapat bantuan Rancangan Makanan Tambahan (RMT) kerana mereka mempunyai ciri-ciri yang sama dengan sampel sebenar.

Setelah kajian rintis ini dilaksanakan, penyelidik mendapat nilai alpha yang mewakili kebolehpercayaan item yang dibina dengan menganalisis 9 set borang soal selidik yang telah dikembalikan dalam kajian rintis dengan menggunakan perisian *Statistical Package for Social Science (SPSS) 13.0 for windows*. Kajian rintis yang dijalankan dapat membantu penyelidik mengenalpasti dan memperbaiki soalan-soalan yang kurang jelas dan sukar difahami oleh responden. Hasil kajian telah mendapati responden memahami soalan-soalan yang dikemukakan. Nilai kebolehpercayaan bagi soal selidik yang diedarkan adalah sebanyak 0.918. Nilai ini adalah melepasi 0.60 dan menurut Mohd. Majid Konting (2004: 183), pekali kebolehpercayaan yang lebih daripada 0.60 boleh digunakan.

Keputusan

Rumusan Dapatan Kajian Pengetahuan Ibu Bapa Pelajar Terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT) di Sekolah Kebangsaan

Jadual 1: Rumusan Dapatan Kajian Pengetahuan Ibu Bapa Pelajar Terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT) di Sekolah Kebangsaan

Bil.	Item	Skala Kekerapan dan Peratusan				Min
		Tidak Setuju		Setuju		
		Bil.	%	Bil.	%	
1	Saya pernah mendengar istilah RMT.	-	-	37	100	4.27
2	Saya memahami maksud RMT.	-	-	37	100	4.35
3	RMT ialah singkatan bagi Rancangan Makanan Tambahan (RMT).	-	-	37	100	4.27
4	RMT diberikan sebagai bantuan makanan tambahan kepada pelajar.	-	-	37	100	4.41
5	RMT diberikan kepada pelajar yang memerlukan terutama mereka dari luar bandar dan dari golongan berpendapatan rendah.	2	5.4	35	94.6	4.46
6	RMT dilaksanakan sebagai program yang bertujuan membantu meningkatkan taraf pemakanan serta kesihatan pelajar.	2	5.4	35	94.6	4.29
7	Terdapat jawatankuasa khas yang memastikan operasi program RMT di sekolah	4	10.8	33	89.2	4.22
8	RMT dilaksanakan di sekolah-sekolah rendah di seluruh Malaysia.	1	2.7	36	97.3	4.24
9	RMT memberi bantuan secara percuma.	-	-	37	100	4.48
10	RMT sekadar membekalkan 25%-33% daripada keperluan kalori harian kanak-kanak.	4	10.8	33	89.2	4.03
11	RMT menyelenggara pendidikan kesihatan dan kesihatan secara tidak langsung.	5	13.5	32	86.5	3.92
12	Peruntukan RMT bagi setiap murid dinaikkan dari RM1.20 kepada RM1.80 adalah sesuai.	3	8.1	34	91.9	4.18
Jumlah Min Keseluruhan						4.26

Berdasarkan kepada jadual 1, terdapat 12 item yang telah digunakan bagi mengenalpasti pengetahuan ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT) di Sekolah Kebangsaan Seri Perlis. Min tertinggi bagi item bahagian ini ialah pada item sembilan iaitu pernyataan tentang RMT memberi bantuan secara percuma dengan min sebanyak 4.48. Manakala item yang mencatatkan min yang terendah adalah

pada item 11 iaitu pernyataan tentang RMT menyelenggara pendidikan kesihatan dan kesihatan secara tidak langsung dengan min sebanyak 3.92.

Oleh itu bagi persoalan kajian yang pertama iaitu untuk mengenalpasti pengetahuan ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT) di Sekolah Kebangsaan Seri Perlis mencatatkan min keseluruhan sebanyak 4.26 dan ini bermakna objektif kajian yang pertama mendapat maklum balas yang positif daripada responden dan menunjukkan mereka bersetuju dengan item yang dikemukakan. Ini kerana min semua item yang disebutkan berada pada kedudukan tinggi iaitu 3.68 hingga 5.00.

Rumusan Dapatan Kajian Persepsi Ibu Bapa Pelajar Terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT) di Sekolah Kebangsaan

Jadual 2: Rumusan Dapatan Kajian Persepsi Ibu Bapa Pelajar Terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT) di Sekolah Kebangsaan

Bil.	Item	Skala Kekerapan dan Peratusan				Min
		Tidak Setuju		Setuju		
		Bil.	%	Bil.	%	
13	Saya mengetahui anak saya terpilih untuk menerima RMT.	-	-	37	100	4.27
14	Anak saya gembira apabila terpilih untuk menerima RMT.	-	-	37	100	4.35
15	Anak saya ceria setiap pagi kerana tidak sabar untuk mendapat makanan RMT.	5	13.5	32	86.5	4.03
16	Kes keracunan yang berlaku menimbulkan kebimbangan saya.	8	21.6	29	78.4	4.00
17	RMT tidak bermaksud untuk mengambil alih tugas ibu bapa dalam memberi makanan kepada anak-anak.	4	10.8	33	89.2	4.03
18	RMT memberikan makanan tambahan yang berzat dan dapat mengimbangi pengambilan zat-zat makanan harian anak saya.	6	16.2	31	83.8	4.08
19	RMT mengendalikan tabiat sopan santun, disiplin, timbang rasa serta amalan-amalan berkaitan kebersihan diri.	3	8.1	34	91.9	4.14
20	Waktu penyajian makanan RMT paling sesuai adalah pada waktu pagi sebelum sekolah bermula.	1	2.7	36	97.3	4.29
21	Saya akan berjumpa guru apabila anak saya tidak mendapat makanan dan minuman daripada program RMT.	24	64.8	13	35.1	3.22
22	Pemilihan pelajar untuk mengikuti program RMT adalah sama rata.	7	18.9	30	81.1	3.86
23	Apabila anak saya mendapat bantuan RMT mudah bagi saya untuk tidak memberikan wang saku.	31	83.8	6	16.2	2.54
24	RMT baik untuk anak-anak luar bandar.	10	27.0	27	73.0	3.76
25	RMT dapat meringankan beban ibu bapa.	7	18.9	30	81.1	3.89
Jumlah Min Keseluruhan						3.88

Jadual 2 di atas, menunjukkan terdapat 13 item untuk mengenalpasti persepsi ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT) di Sekolah Kebangsaan Seri Perlis. Item-item ini telah digunakan bagi menjawab persoalan kajian yang kedua. Min keseluruhan bagi persoalan kedua ini ialah 3.88.

Keputusan menunjukkan min yang tertinggi bagi persoalan kajian yang kedua ialah pada item 14 iaitu pernyataan tentang anak saya gembira apabila terpilih untuk menerima RMT dengan min sebanyak 4.35. Item yang mencatatkan min terendah adalah pada item 23 iaitu pernyataan tentang mudah bagi saya untuk tidak memberikan wang saku apabila anak saya mendapat bantuan RMT dengan min sebanyak 2.54. Min ini berada pada tahap yang sederhana.

Oleh itu, berdasarkan kepada nilai min keseluruhan bagi persoalan kajian yang kedua ini menunjukkan persepsi ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT) di Sekolah Kebangsaan Seri Perlis berada pada tahap yang tinggi iaitu 3.88.

Rumusan Dapatan Kajian Penerimaan Ibu Bapa Pelajar Terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT) di Sekolah Kebangsaan

Jadual 3: Rumusan Dapatan Kajian Penerimaan Ibu Bapa Pelajar Terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT) di Sekolah Kebangsaan

Bil.	Item	Skala Kekerapan dan Peratusan				Min
		Tidak Setuju		Setuju		
		Bil.	%	Bil.	%	
26	Anak saya menunjukkan prestasi yang baik dalam pembelajaran selepas menerima RMT.	12	32.4	25	67.6	3.68
27	Anak saya pergi ke sekolah awal.	2	5.4	35	94.6	4.16
28	Anak saya menunjukkan minat untuk hadir ke sekolah setelah menerima RMT.	8	21.6	29	78.4	3.86
29	Saya memberi kerjasama kepada Kementerian Pelajaran Malaysia dalam pelaksanaan RMT yang diberikan kepada anak saya.	-	-	37	100	4.20
30	Saya rasa bersyukur apabila anak saya menerima RMT.	1	2.7	36	97.3	4.32
31	Saya berterima kasih kepada pihak kerajaan.	-	-	37	100	4.46
32	Anak saya menunjukkan tahap kesihatan yang baik setelah menerima RMT.	8	21.6	29	78.4	3.95
33	Saya sering mengingatkan anak saya setiap pagi untuk mengambil makanan dan minuman yang disediakan oleh program RMT.	4	10.8	33	89.2	4.11
34	Program RMT sedikit sebanyak membantu anak saya menerima pemakanan yang berkhasiat dan seimbang.	4	10.8	33	89.2	4.11
35	Anak saya pernah mengalami keracunan makanan disebabkan oleh makanan daripada RMT.	36	97.3	1	2.7	1.95
36	Anak saya suka dengan menu yang disediakan dalam program RMT.	7	18.9	30	81.1	3.86

37	RMT perlu diteruskan pelaksanaannya.	-	-	37	100	4.59
Jumlah Min Keseluruhan						3.94

Berdasarkan jadual 3 di atas, terdapat 12 item telah digunakan bagi menjawab persoalan objektif kajian yang ketiga iaitu bagi mengenalpasti penerimaan ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT) di Sekolah Kebangsaan Kebangsaan Seri Perlis. Nilai min keseluruhan adalah 3.94. Ini menunjukkan min berada pada tahap persetujuan yang tinggi.

Nilai min tertinggi ialah 4.59 bagi item 37 iaitu tentang pernyataan RMT perlu diteruskan pelaksanaannya. Manakala item yang mempunyai nilai min paling rendah dalam persoalan kajian yang ketiga ini ialah item 35 iaitu tentang pernyataan anak saya pernah mengalami keracunan makanan disebabkan oleh makanan daripada RMT dengan min sebanyak 1.95.

Perbincangan

Pengetahuan Ibu bapa terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT)

Berdasarkan kajian ke atas 37 orang responden yang melibatkan ibu bapa pelajar yang mendapat bantuan RMT di Sekolah Kebangsaan Seri Perlis, penyelidik mendapati pengetahuan ibu bapa pelajar terhadap RMT berada pada tahap tinggi. Ini dapat dibuktikan berdasarkan dapatan daripada item 1 hingga 12 pada bahagian B yang dianalisis oleh penyelidik bagi mencapai objektif yang ditetapkan pada bab 1 sebelum ini. Secara keseluruhannya, item pada bahagian B, responden menunjukkan pengetahuan yang tinggi terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT) dengan minnya ialah 4.26.

Hasil penelitian yang dibuat oleh penyelidik menunjukkan bahawa majoriti responden mempunyai tahap pengetahuan yang tinggi mengenai RMT yang dijalankan oleh pihak Kementerian Pelajaran Malaysia di sekolah. Ini selaras dengan dapatan kajian bagi item satu, item dua dan item tiga dengan tahap skor min yang tinggi iaitu 4.27, 4.35 dan 4.27. Secara umumnya, responden sudah pun mempunyai pengetahuan tentang RMT. Mereka mengakui bahawa pernah mendengar istilah RMT dan memahami maksud RMT. Namun terdapat sebilangan responden yang tidak mengetahui RMT adalah nama singkatan bagi Rancangan Makanan Tambahan (RMT).

Dari sudut yang lain, ibu bapa pelajar menyetujui bahawa RMT diberikan sebagai bantuan makanan tambahan kepada pelajar. Program RMT memberi makanan tambahan sebanyak 1/4-1/3 daripada jumlah keperluan kalori harian seorang pelajar. Menurut KPM (1993), keperluan RMT di negara ini adalah berdasarkan kepada laporan beberapa kajian yang menunjukkan bahawa 15-20% daripada jumlah pelajar hadir ke sekolah tanpa mengambil sarapan pagi atau tengahari. Kanak-kanak memerlukan makanan untuk perkembangan pemikiran dan fizikal mereka. Pemakanan yang baik semasa tahun pertama kehidupan kanak-kanak akan meningkatkan potensi kanak-kanak untuk berjaya di sekolah dan hidup dengan berjaya dan bahagia (Rashidah Shuib dan Asma Ismail, 1997: 242).

Bagi item lima menunjukkan sebanyak 54.1% responden menyatakan sangat setuju, 40.5% responden bersetuju dan 2.7% responden masing-masing tidak bersetuju dan kurang setuju dengan item RMT diberikan kepada pelajar yang memerlukan terutama mereka dari luar bandar dan dari golongan berpendapatan rendah. Hal ini menunjukkan segelintir ibu bapa prihatin kerana bukan kriteria ini sahaja yang diambil kira semasa melakukan pemilihan pelajar untuk mendapat bantuan RMT tetapi turut mengambil kira bilangan keluarga atau adik beradik sebagai pelengkap.

Majoriti ibu bapa menyetujui bahawa RMT diberi secara percuma malah bersetuju bahawa RMT dilaksanakan di sekolah-sekolah rendah seluruh Malaysia serta jawatankuasa khas dilantik bagi memastikan operasi program RMT di sekolah berjalan dengan lancar. Bagi tahun ini, program Rancangan Makanan Tambahan (RMT) telah diperuntukan sebanyak RM276 juta di mana pelajar akan mendapat RM1.20 sehingga RM2.05 (Jabatan Penerangan Malaysia, 2008: 16).

Seterusnya dapatan item enam telah dibina untuk mengetahui tahap pengetahuan responden tentang RMT dilaksanakan sebagai program yang bertujuan membantu meningkatkan taraf pemakanan serta kesihatan pelajar dengan menunjukkan min 4.29. Pentingnya RMT dalam meningkatkan status pemakanan kanak-kanak telah ditegaskan oleh Laporan Jawatankuasa Kabinet mengkaji Perlaksanaan Dasar Pendidikan di mana dalam laporan yang dibentangkan menyatakan bahawa “oleh kerana program Rancangan Makanan Tambahan (RMT) telah dapat meningkatkan taraf kesihatan kanak-kanak, pertumbuhan tubuh badan yang baik, kekurangan infeksi penyakit-penyakit tertentu dan kemajuan dalam aktiviti pembelajaran kanak-kanak maka program ini wajar diteruskan, diperbaiki serta ditingkatkan mutu perlaksanaannya.” Hal ini turut ditegaskan dalam surat perkeliling kewangan bil.7 tahun 2002 yang menyatakan bahawa pelaksanaan RMT adalah sebagai satu program yang bertujuan untuk membantu meningkatkan taraf pemakanan kepada pelajar sekolah rendah (<http://apps.emoe.gov.my/bs/spi/1998/6-1998.pdf> 14 September 2007).

Bagi item 10 pula, menunjukkan sebanyak 75.7 peratus responden mengetahui RMT sekadar membekalkan 25%-33% daripada keperluan kalori harian kanak-kanak. Min bagi item 10 ini adalah sebanyak 4.03. Walaupun begitu, min item ini masih lagi berada pada tahap tinggi. Manakala bagi item 11 mencatatkan sebanyak 75.7% responden yang mengetahui tentang RMT menyelenggara pendidikan kesihatan dan pemakanan secara tidak langsung. Melalui program ini aktiviti pendidikan dapat disemai bagi membentuk sikap dan tabiat pemakanan yang baik dalam diri pelajar. Hal ini sebagai nilai tambah yang disumbangkan oleh program RMT kepada pelajar sekolah.

Item terakhir pada bahagian ini iaitu item 12 menunjukkan majoriti responden mencatatkan sebanyak 62.2% responden bersetuju dengan peruntukan kos dinaikkan dari RM1.20 kepada RM1.80 adalah sesuai. Pernyataan ini disokong oleh 29.7% responden menyatakan sangat bersetuju dengan item ini. Min bagi item 12 ini ialah 4.18. Atas keprihatinan, pihak KPM mengambil tindakan drastik menaikkan peruntukan RMT bagi setiap pelajar. Menurut kajian yang dijalankan oleh sekumpulan penyelidik Bahagian Sekolah, Kementerian Pelajaran Malaysia (BSKPM) dengan kerjasama Fakulti Pendidikan Universiti Putra Malaysia (UPM) yang menyatakan dalam hasil dapatan kajian tersebut bahawa pertambahan kos bagi makanan diramalkan dapat meningkatkan pencapaian dan penguasaan proses pembelajaran pelajar (Salleh Long, Ehwat Pendidikan, 2007: 28).

Persepsi Ibu bapa terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT)

Analisis dapatan kajian bagi persoalan kajian yang kedua juga menunjukkan purata min keseluruhan yang tinggi iaitu 3.88. Hal ini menunjukkan hampir keseluruhan responden memberi respon positif dengan persoalan kajian ini. Ini menunjukkan bahawa persepsi ibu bapa pelajar terhadap RMT berada pada tahap yang tinggi.

Berdasarkan hasil daripada penelitian penyelidik mendapati responden mengetahui bahawa anak mereka terpilih untuk menerima RMT. Melihat pada item 13 tersebut, hasil maklum balas yang diperoleh daripada responden menunjukkan nilai min yang tinggi iaitu 4.27. Begitu juga dengan item 14 yang menunjukkan bahawa responden gembira apabila terpilih untuk menerima RMT. Min bagi aspek ini ialah 4.35. Keadaan ini menunjukkan bahawa ibu bapa pelajar mengambil berat dan bersikap prihatin terhadap anak mereka dan hal ini dapat menggalakkan penyertaan di kalangan ibu bapa dan masyarakat amnya (KPM, 1993).

Responden bersetuju dengan item 16 iaitu sebanyak 86.5% responden menyatakan bahawa anak mereka ceria setiap pagi kerana tidak sabar untuk mendapatkan makanan RMT. Di samping itu, mereka bersetuju dengan waktu penyajian makanan RMT paling sesuai pada waktu pagi sebelum sekolah bermula. Majoriti responden iaitu 97.3% berpendapat waktu yang telah diperuntukan adalah sesuai kerana anak-anak berselera untuk makan dan secara tidak langsung tidak berlaku pembaziran. Bagi item 21 berkenaan soalan yang ditanyakan kepada responden di dalam soal selidik iaitu sama ada mereka akan berjumpa guru apabila anak mereka tidak mendapat makanan dan minuman daripada program RMT atau tidak, majoriti responden (64.8%) tidak setuju terhadap pernyataan tersebut manakala 35.1% menyatakan setuju.

Kes keracunan yang berlaku menimbulkan kebimbangan ibu bapa. Jumlah min bagi item ini ialah 4.00. Apabila pelajar-pelajar berhadapan dengan keracunan makanan, ia benar-benar membimbangkan ibu bapa. Kejadian ini juga dikira sebagai suatu kejadian yang tidak wajar berlaku di sekolah kerana sekolah merupakan tempat yang dikira paling selamat dan bersih dari segala permasalahan khususnya mengenai kesihatan (Siasah: Bil. 0065 September 2007: 42). Namun, terdapat 21.6% responden tidak bimbang terhadap kes keracunan makanan yang berlaku.

Perlaksanaan RMT di sekolah tidak bermaksud untuk mengambil alih tugas ibu bapa dalam memberi makanan kepada anak-anak. Persepsi ibu bapa bagi item ini menunjukkan 89.2% responden bersetuju. Pelaksanaan RMT ini bertujuan untuk memberikan makanan tambahan yang berzat dan dapat mengimbangi pengambilan zat makanan harian anak mereka. 83.8% responden bersetuju dengan item ini. Hal ini bertepatan dengan aktiviti-aktiviti pendidikan yang disemai melalui program ini. Antaranya, memberi pandangan tentang kandungan zat makanan yang seimbang dan dapat membawa balik pengetahuan, sikap dan amalan yang dipelajari di sekolah kepada keluarga masing-masing dalam masyarakat. Pelaksanaan program ini sekaligus dapat meringankan beban ibu bapa. Hal ini, berdasarkan persetujuan sebanyak 81.1% ibu bapa bersetuju pada item 25 iaitu RMT dapat meringankan beban ibu bapa.

Selain itu, persepsi ibu bapa terhadap tabiat sopan santun, berdisiplin, timbang rasa serta amalan-amalan berkaitan kebersihan diri yang dikendalikan dalam RMT menunjukkan 91.9% bersetuju. Pelajar-pelajar dilatih supaya bersopan santun semasa berada di meja makan serta duduk dengan cara yang betul dan mengunyah makanan dengan baik. Kajian yang dijalankan oleh pasukan penyelidik dari Fakulti Pengajian Pendidikan (FPP), Universiti Putra Malaysia dengan Bahagian Sekolah, Kementerian Pelajaran Malaysia (BSKPM) bertajuk "*Keberkesanan Kos Makanan RMT di Sekolah Rendah*" yang diketuai oleh Profesor Madya Dr. Mohd. Sahandri Gani Hamzah (2007) menunjukkan pelajar yang mengikuti pelajar-pelajar yang mengikuti program RMT menunjukkan penampilan amalan baik, seperti berani, bersyukur, sopan, rajin, sabar, jujur, cermat, menepati waktu, rasional, berdikari, ceria dan cergas (Salleh Long. Ehwai Pendidikan, 2007: 28)

Berkenaan pemilihan pelajar untuk mengikuti program RMT, majoriti responden (81.1%) amat berpuas hati bahawa pemilihan yang dibuat adalah sama rata. Hal ini bertepatan dengan beberapa kriteria berdasarkan prioriti yang telah ditetapkan iaitu berdasarkan taraf sosio-ekonomi keluarga, saiz enrolmen sekolah, status pemakanan pelajar yang mengalami malnutrisi yang disahkan oleh pegawai perubatan dan jarak rumah dari sekolah. Responden turut berpendapat bahawa 73.0% bersetuju program RMT baik untuk anak-anak luar bandar dan 27% tidak bersetuju. Memandangkan program ini dijalankan di semua sekolah di seluruh Malaysia, maka sekolah-sekolah yang terletak di kawasan bandar turut terlibat. Oleh itu, pemilihan pelajar untuk program ini tidak terhad di kawasan luar bandar sahaja. Pelajar-pelajar yang berada di kawasan bandar turut mengikuti program RMT dan pemilihan berdasarkan kriteria mengikut prioriti yang telah ditetapkan.

Berdasarkan hasil analisa, penyelidik mendapati bahawa responden tidak melepaskan tanggungjawab sepenuhnya untuk tidak membekalkan wang saku kepada anak-anak apabila terpilih untuk mengikuti

RMT. Hal ini dapat dinyatakan berdasarkan hasil dapatan kajian menunjukkan 83.8% responden menyatakan tidak setuju apabila anak mereka mendapat RMT mudah bagi mereka untuk tidak memberi wang saku. Namun, hanya 16.2% menyatakan setuju. Hal ini disokong oleh kajian yang dijalankan oleh Mohd Shahril Md Arop (1999) berdasarkan rumusan kajian yang dibuat mendapati sikap ibu bapa yang tidak membekalkan anak-anak mereka yang mendapat RMT dengan duit belanja atau wang saku.

Penerimaan Ibu bapa terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT)

Sebanyak 12 soalan telah dikemukakan melalui soal selidik bagi mendapat maklum balas mengenai penerimaan ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT). Dapatan kajian ini menunjukkan min keseluruhan bagi persoalan kajian yang ketiga ini ialah 3.94. Berdasarkan penelitian penyelidik mendapati bahawa dapatan kajian bagi item 26 berada pada tahap yang sederhana Hal ini berdasarkan dengan nilai min 3.68 yang diperoleh pada item tersebut. Oleh itu, penerimaan responden berkenaan anak mereka menunjukkan prestasi yang baik dalam pembelajaran selepas menerima RMT berada pada tahap yang sederhana.

Walaupun responden menunjukkan penerimaan yang sederhana berkenaan prestasi pembelajaran anak mereka selepas menerima RMT, namun, bagi item 32 responden memberi maklum balas yang tinggi bahawa anak mereka menunjukkan tahap kesihatan yang baik setelah menerima RMT. Berdasarkan kedua-dua item tersebut, penyelidik mendapati pelajar-pelajar yang menerima RMT menunjukkan tahap kesihatan yang baik tetapi prestasi pembelajaran mereka berada pada tahap yang sederhana. Hasil dapatan daripada kedua-dua item ini dapat diperkukuhkan lagi oleh hasil dapatan item 34 dengan nilai min 4.11 yang menunjukkan bahawa majority responden menyatakan bahawa program RMT sedikit sebanyak dapat membantu anak mereka menerima pemakanan yang berkhasiat dan seimbang. Kenyataan ini menyokong pendapat Mohd Ismail Mustari (2004: 24) bahawa makanan seimbang adalah perlu bagi perkembangan sahsiah kanak-kanak secara menyeluruh. Kekurangan terhadap sesuatu jenis makanan boleh menyebabkan individu akan cepat letih atau mudah terkena penyakit. Keadaan ini akan menyebabkan kanak-kanak tidak dapat ke sekolah atau menyertai aktiviti kokurikulum dan akan menjejaskan perkembangan jasmani, intelek dan rohani pelajar.

Dapatan kajian item 27 dengan nilai min 4.16 menyatakan bahawa anak mereka pergi ke sekolah awal dan item ini dapat diperkukuhkan lagi oleh hasil dapatan item 28 dengan nilai min menunjukkan 3.86 bahawa anak mereka menunjukkan minat untuk hadir ke sekolah setelah menerima RMT. Hal ini dapat dihubungkan dengan pernyataan item 36 berkenaan maklum balas responden berkenaan anak mereka suka dengan menu dalam program RMT. Nilai min bagi item tersebut ialah 3.86. Pihak sekolah telah memilih 10 menu untuk dua minggu persekolahan. Hal ini setidaknya-tidaknya dapat mengelakkan rasa jemu di kalangan pelajar. Pemilihan dibuat berdasarkan kesesuaian menu dengan kos (RM1.80).

Di samping itu, dapatan kajian juga menunjukkan bahawa responden member kerjasama sepenuhnya kepada Kementerian Pelajaran Malaysia dalam pelaksanaan RMT yang diberikan kepada anak mereka dengan nilai min 4.20. Pernyataan bagi item 29 ini dapat diperkukuhkan lagi dengan item 33 dengan nilai min 4.11 yang menunjukkan bahawa majoriti responden sering mengingatkan anak mereka setiap pagi untuk mengambil makanan dan minuman yang disediakan oleh program RMT.

Responden juga amat berterima kasih kepada pihak kerajaan. Hal ini berdasarkan kepada hasil dapatan kajian dengan nilai min yang kedua tertinggi bagi objektif yang ketiga iaitu 4.46. Responden juga menyatakan rasa bersyukur apabila anak mereka menerima RMT. Nilai min bagi pernyataan item 30 ini ialah 4.32.

Seterusnya berkenaan penerimaan responden terhadap keracunan makanan disebabkan oleh makanan daripada RMT sama ada anak mereka pernah mengalaminya atau tidak. Hasil dapatan kajian

menunjukkan bahawa anak mereka tidak pernah mengalami keracunan makanan disebabkan oleh makanan daripada RMT. Hal ini berdasarkan kepada hasil dapatan kajian menunjukkan 97.3% responden menyatakan tidak setuju dengan nilai min 1.95. Namun, 2.7% bersetuju keracunan makanan pernah dialami oleh anak mereka disebabkan oleh makanan daripada RMT. Dapatan kajian ini menunjukkan bahawa kes keracunan yang berlaku sangat kecil dan tidak menunjukkan keseriusannya. Namun, hal ini perlu dititikberatkan kerana mengancam nyawa pelajar.

Selain itu, berdasarkan hasil dapatan kajian menunjukkan bahawa item 37 merupakan nilai min yang tertinggi bagi objektif yang ketiga iaitu 4.59. Responden menyatakan RMT perlu diteruskan perlaksanaannya. Program ini banyak member faedah dan membantu terutamanya pihak pelajar serta ibu bapa yang kurang berkemampuan. Kanak-kanak turut mendapat makanan yang seimbang serta terdidik dengan amalan pemakanan dan tabiat makan yang baik.

Rumusan

Secara keseluruhannya, kajian ini dijalankan untuk melihat persepsi ibu bapa pelajar terhadap Rancangan Makanan Tambahan (RMT). Kajian ini memfokuskan kepada 3 aspek berhubung pengetahuan, persepsi dan penerimaan mereka terhadap RMT. Program Rancangan Makanan Tambahan (RMT) berperanan untuk menjaga kebajikan pelajar-pelajar yang kurang berkemampuan. Pelajar-pelajar dibekalkan sarapan pagi supaya mereka tidak kelaparan semasa belajar. Pelaksanaan RMT pada masa sekarang jauh lebih baik daripada 10 tahun yang lalu. Walau bagaimanapun, masih terdapat beberapa perkara yang masih kurang diberi penekanan terutamanya kes-kes keracunan makanan yang berlaku disebabkan oleh program ini. Justeru, pelbagai pihak seperti yang telah dicadangkan oleh penyelidik, perlu berganding bahu untuk bersama sama memberi penekanan terhadap pelaksanaan program Rancangan Makanan Tambahan (RMT) agar lebih baik dan berkualiti. Sekiranya langkah-langkah pembaikan segera tidak dibuat, masalah keracunan atau bebanan yang dipikul oleh pengusaha kantin tetap tidak berkesudahan dan masalah yang sama itu tetap akan berulang pada masa akan datang.

Rujukan

Al-Ghazali (1998). *Halal Dan Haram Dalam Islam*. Kuala Lumpur: Jasmin Enterprise. Aziz Ibrahim (1997). Rancangan Makanan Tambahan Sekolah, daripada <http://ilmusvr:imr.gov.my/buletin/> 20 Ogos 2007.

Berita mStar Online <http://www.mStar.com> (6 Julai 2007)

Che Wan Jasimah Wan Mohamed Radzi (2000), *Konsep Kesihatan Melalui Pemakanan–*

Pendekatan Islam Dan Sains. Kuala Lumpur : Utusan Publications & Distributors Sdn. Bhd.

Danial Zainal Abidin (1998). *Konsep Perubatan Islam*. Pulau Pinang: Pustaka Nahnu http://jknkl.moh.gov.my/uploads/elak_keracunan.pdf (14 September 2007).

Ismail Ladama dan Assis Kamu (2005). *Dunia Terus Diancam*. Dewan Masyarakat, 53

Jabatan Penerangan Malaysia (2008). *Penjelasan Mengenai Subsidi dan Bantuan Kerajaan Kepada Rakyat*.

Kajian Taraf (Pola) Pemakanan Di Kalangan Pelajar Melayu Tahun Enam Sekolah Rendah Di Kawasan Keramat, Kuala Lumpur, daripada <http://members.tripod.com/onedin/INTAN.htm> Tarikh capaian: 14 Julai 2007.

- Md. Zan Saari (2008). *Keracunan Makanan di Sekolah Perlu Ditangani Bersama*, daripada <http://www.yadim.com.my/Kesihatan/KesihatanFull> 26 Mac 2008
- Mohamad Najib Abdul Ghafar (1999). *Penyelidikan Pendidikan*. Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Mohamad Najib Abdul Ghafar (2003). *Reka Bentuk Tinjauan Soal Selidik*. Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Mohd Ismail Mustari (2004). *Kajian Sahsiah Pelajar-pelajar Sekolah Menengah Agama Kerajaan Johor Kluang, Kluang Johor*. Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Mohd Majid Konting (2004). *Kaedah Penyelidikan Pendidikan*. Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Muhamad Ikmal Opat (April 2006). *Program Susu Sekolah Meningkatkan Taraf Kesihatan dan Kecerdasan Murid*. Pendidik, 14.
- Muhammad Uqbah An-Nafiq (2000). *Halal Dan Haram Dalam Pemakanan*. Kuala Lumpur : Darul Nu'man.
- Noresah Baharom (2000). *Kamus Dewan Edisi Keempat*. Kuala Lumpur : Dewan Bahasa Dan Pustaka
- Nuzulsham Shamsuddin (23 April 2008) *Lagi Murid Keracunan Makanan*. Kosmo, 5